

LUNDS
UNIVERSITET

Human trafficking- en svensk representation av en global människorättskränkning

Emma Nyström

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSG31
Termin: VT terminen 2017
Handledare: Malin Arvidsson & Ida Jansson
Omfång: 11965 ord

Abstract

Human trafficking är ett världsomspännande problem som kränker individers mänskliga rättigheter och som även kränker deras värdighet som människor. Syftet med denna uppsats är att analysera och problematisera svenska myndigheters arbete kring trafficking. Trafficking är ett fenomen som kan uppfattas på många olika sätt. På grund av detta är det därför väsentligt att myndigheternas arbete är kompatibelt med hur verkligheten ser ut för att trafficking ska kunna stoppas. Analysen av myndigheterna har genomförts genom att med hjälp av Sule Tomkinson resonemang om problematiken med den rådande bilden av vad trafficking är och Carol Bacchis approach för att granska myndighetspolicys representation av ett problem. Uppsatsen är avgränsad till Sverige och primärmaterialet består av nuvarande regerings *Nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* och Polismyndighetens *Lägesrapport 17- människohandel med sexuella och andra ändamål*. Motiveringen till att nyttja dessa två dokument som primärmaterial är att regeringen och Polismyndigheten är vitala instanser för Sveriges arbete mot trafficking. Analysen av Polismyndighetens rapport och regeringens nationella strategi har gjort för att kunna besvara hur trafficking som problem representeras hos svenska myndigheter samt om det går att genom Tomkinson problematisera den rådande bilden av trafficking i Sverige. Efter att ha analyserat berörda myndigheters representation av trafficking som problem går det att konstatera att det finns brister i representationen av trafficking. Brister som att trafficking likställs med sexuell exploatering och prostitution. Tillsammans med att andra former av trafficking så som tvångsarbete försummas. Det finns en problematik med regeringens respektive Polismyndighetens representation och bild av trafficking för att den upprätthåller samt bekräftar de normer som dominerar den globala uppfattningen om vad trafficking innebär.

Nyckelord: Human Trafficking, representation, mänskliga rättigheter, tvångsarbete, prostitution, regeringen, Polismyndigheten, Sverige, sexuell exploatering, stereotyper, abolition.

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	5
1.3	Material och avgränsningar.....	9
1.3.1	Primär- och sekundärmaterial	9
1.3.2	Källkritik	12
2	Teori och metod	14
2.1	Teori.....	14
2.2	Metod.....	15
3	Litteraturoversikt och tidigare forskning	18
4	Analys och diskussion.....	21
4.1	Analys	21
4.1.1	Vad är problemet representerat att vara i en specifik policy eller ett policy förslag?	21
4.1.2	Vilka förutsättningar eller antaganden ligger till grund för problemets representation? .	22
4.1.3	Hur har denna representation av problemet blivit till?.....	25
4.1.4	Vilka aspekter problematiseras inte i problemets representation? Var är tystnaden? Kan man resonera annorlunda kring problemet?.....	26
4.1.5	Vilka följder får rådande representation av problemet?.....	28
4.1.6	Hur och var har representationen av problemet producerats, disseminerad och försvarad? Hur har den/går det att ifrågasätta, upplösa eller byta ut?	30
4.2	Diskussion.....	32
5	Sammanfattning	35
	Referenser.....	37

1 Inledning

Den första februari 2008 trädde Europarådets konvention Action against Trafficking in Human Beings i kraft. Konventionens grundpelare är mänskliga rättigheter och ökat skydd för offer.¹ Human trafficking² är en människorättskränkning som kan arta sig i flera olika typer av exploatering: slaveri, sexuell exploatering, tvångsarbete samt avlägsnande av organ. Handlingar som inkluderas i begreppet trafficking är bland annat transporter, förvaring och mottagande av offer.³ Fenomenet human trafficking är ett världsomspännande problem som genererat flera internationella och transnationella åtgärder.⁴ Europarådet har deklarerat att trafficking är en kränkning av individers mänskliga rättigheter samt en kränkning av deras värdighet och integritet.⁵ Det går att anta att det finns ett omfattande mörkertal kring hur många människor som globalt faller offer för olika typer av exploatering. År 2016 uppskattade The global slavery index att det då fanns 45,8 miljoner människor som levde som moderna slavar.⁶

Trafficking förekommer även i Sverige. Det går primärt att kategorisera Sverige som ett destinationsland för trafficking.⁷ Sverige har ratificerat Europarådets konvention och den trädde i kraft första september 2010. I och med ratificerandet av konventionen så har Sverige en skyldighet att inkorporera konventionens påbud i de svenska myndigheternas arbete mot trafficking.⁸ Enligt uppgifter från Brottsförebyggande rådet så anmäldes det 180 fall av

¹ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s.5.

² Human trafficking är den internationella benämningen, och människohandel är den svenska. I denna uppsats kommer begreppet trafficking primärt användas.

³ Council of Europe, *Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings*, 16 May 2005, CETS 197, artikel 4(a).

⁴ Margaret, Malloch, & Paul, Rigby, *Human Trafficking: The Complexities of Exploitation*, Edinburgh University Press, 2016, s1-2.

⁵ Council of Europe, *Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings*, 16 May 2005, CETS 197, preamble.

⁶ Rezaeian, Mohsen, *The emerging epidemiology of human trafficking and modern slavery*, Rafsanjan University of Medical Sciences, Middel East journal of business, volume 11, issue 3, 2016, s.33.

⁷ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s. 11.

⁸ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s.5.

trafficking år 2015, 58 stycken för sexuella ändamål och 122 för andra typer av trafficking.⁹ Sverige har under 2000-talet utfört flertalet insatser för att förebygga samt bekämpa trafficking inom landets gränser. Flera medvetandekampanjer har genomförts för att öka allmänhetens vetskap om fenomenet. Ett exempel på detta är Safe trip.¹⁰ Sveriges arbete mot trafficking har dock primärt haft ett fokus på sexuell exploatering enligt Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings(GRETA).¹¹

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Human trafficking är som redan etablerat ett globalt fenomen. För Sverige är det också ett nationellt problem då vi inte är förskonade. Trafficking är ett allvarligt problem då det först och främst är en kränkning av offers mänskliga rättigheter. Det är en lukrativ verksamhet för kriminella organisationer och trafficking diskriminerar inte, barn, kvinnor och män blir alla offer för trafficking. Genom att Sverige har ratificerat Europarådets konvention om trafficking har Sverige ett ansvar att arbeta emot, samt förebygga trafficking både nationellt och internationellt.

För att Sverige ska kunna uppfylla de krav som ställs är det av vikt att svenska myndigheters arbete kring trafficking fungerar och för att arbetet ska vara optimalt krävs det att representationen av trafficking som problem inkluderar ett fokus på samtliga former av exploatering. Detta på grund av att hur ett problem representeras av myndigheter har en direkt inverkan på hur de bedriver sina verksamheter för att stoppa det. Om representationen inte är fullständig riskerar det att resultera i att problemet inte åtgärdas. Syftet med den här uppsatsen är att analysera svenska myndigheters arbete kring trafficking. De dokument som har analyseras är *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* som är framtagen av sittande regering och Polismyndighetens *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*. Båda dokumenten är publicerade år 2016. Dessa två dokument har analyserats genom att tillämpa Bacchis approach för granskning av

⁹ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.8.

¹⁰ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s.29.

¹¹ Ibid, s. 7, (*Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings kommer att presenteras närmare senare i uppsatsen*).

myndighetspolicys och Tomkinsons teori som problematiserar den rådande synen på trafficking för att besvara följande frågeställningar:

Hur representeras trafficking som problem hos regeringen och Polismyndigheten?

På vilket sätt går det att genom att använda Tomkinsons perspektiv att problematisera myndigheters bild av trafficking?

1.2 Bakgrund

Detta avsnitt innehåller en överblick av Sveriges tidigare insatser för att bekämpa samt förebygga trafficking. Överblickens består primärt av information från Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA) som i egenskap av oberoende part har det specifika uppdraget att granska Sverige och svenska myndigheters arbete kring trafficking med bakgrund av Europarådets konvention. Avsnittet introducerar relevanta aktörer samt de förebyggande åtgärder som Sverige vidtagit. Målet med överblickens är dels att ge en bild av hur Sverige har arbetat kring trafficking tidigare samt att delge vilken bakgrund som ligger till grund för regeringens nationella strategi och Polismyndighetens lägesrapport som kommer att analyseras senare i uppsatsen. GRETA:s rapport som kartlägger Sveriges implementering är från 2014, således är den daterad före de material som har analyserats i denna uppsats. Analysen av regeringens nationella strategi och Polismyndighetens lägesrapport går att ses som en uppföljning av GRETA:s undersökning.

Sverige har länge haft ett fokus på bekämpa trafficking för sexuella ändamål och prostitution, 2008 antogs en handlingsplan för detta ändamål. Handlingsplanen sträckte sig fram till 2010 men implementeras fortfarande.¹² Den nationella handlingsplanen från 2008 hade fem stycken prioriteringspunkter: större skydd och stöd för riskpersoner, mer tyngd på förebyggande arbete, högre standard och nivå av effektivitet i det juridiska systemet, ett ökat nationellt samt internationellt samarbete och en högre nivå av kunskap och medvetenhet. En väg att uppnå dessa var genom utbildning av relevant personal.¹³ De institutioner som utgjorde ramverket för planen inkluderar Stockholms länsstyrelse, statliga aktörer och den nationella samordnaren för bekämpning av trafficking och prostitution. Genom ett beslut av den dåvarande regeringen år 2013 så utökades de berörda aktörernas bekämpning av trafficking

¹² Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s. 7

¹³ *Ibid*, s. 12

till att även inkludera andra former av trafficking och inte bara sexuell exploatering. Sverige har fått uppmaningar från GRETA att ta fram en ny nationell handlingsplan för att bekämpa trafficking som har ett bredare fokus samt att fokus på tvångsarbete ökar. Sverige har inte etablerat en ny handlingsplan för bekämpning av trafficking men vissa delar av planen från 2008 är fortfarande aktiva.¹⁴

Stockholms länsstyrelse har en av nyckelrollerna i Sveriges arbete mot trafficking. Detta i och med att länsstyrelsen under den nationella handlingsplanen fick en roll som samordnare mellan de olika aktörerna. Efter handlingsplanens slutdatum utökades länsstyrelsens mandat till 2014 och då inkluderades även bekämpning av andra typer av trafficking. Mandatet har gett länsstyrelsen i Stockholm uppgiften att förbättra det nationella samarbetet för bekämpning av trafficking för sexuella ändamål och prostitution. Detta genom att koordinera sina aktiviteter med tjugo andra län i Sverige. För att lyckas genomföra detta har länsstyrelsen upprättat ett nätverk för förebyggande insatser. Länsstyrelsen i Stockholm har också etablerat ett rehabiliteringsprogram för individer som fallit offer för trafficking för sexuella ändamål och prostitution. Länsstyrelsen samordnar även ett projekt för att offer tryggt ska kunna återvända till sina hemländer utan risk för återfall. Projektet heter Assisted Voluntary Return and Reintegration for Victims of Trafficking and Foreign Persons in Prostitution.¹⁵

Nationellt metodstöd för prostitution och människohandel (NMT) är en undergrupp till länsstyrelsen i Stockholm vars uppgift är att samordna anti-trafficking aktioner i Sverige på ett operativt plan. Gruppen består av representanter från bland annat Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Migrationsverket. NMT skapades i samband med handlingsplanen 2008 men är fortsatt verksam och har utvecklats för att inkludera alla former av trafficking. Syftet är att vara en operativ samt strategisk resurs för förebyggande och bekämpning av trafficking. Framställande av material och träning av relevanta personer är en av NMT:s uppgifter.¹⁶ Utbildning och träning av personal var ett av målen för handlingsplanen 2008 och Åklagarmyndigheten tillsammans med Polismyndigheten gavs uppgiften att utveckla nya metoder för att upptäcka traffickingbrott i form av sexuell exploatering och anknytande brott. Detta inkluderade även en fortbildning för personalen om trafficking. Träningen av personal hade trafficking för sexuella ändamål som huvudfokus. Utbildningen bestod av interaktiva

¹⁴ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s. 7

¹⁵ Ibid, s. 14.

¹⁶ Ibid, s. 15.

kurser, manualer för utredare, seminarier samt en hemsida med information om förebyggande av prostitution och trafficking.¹⁷

Enligt Europarådets konvention så har en stat ett ansvar att vid ta åtgärder för att förebygga trafficking genom samarbete med NGO:s, civilsamhället och andra organisationer. Staten har också ett ansvar att genom åtgärder minska efterfrågan av trafficking. Sverige har vidtagit åtgärder för att uppmärksamma allmänheten om trafficking genom medvetandekampanjer, dessa har dock endast fokuserat på trafficking i form av sexuell exploatering.¹⁸ Sveriges insatser för att förebygga trafficking har primärt handlat om sexuell exploatering där fokus har funnits på kvinnor som befinner sig i riskzonen att falla offer för trafficking med sexuella ändamål. Detta har resulterat i kampanjer för att till exempel upplysa allmänheten om de negativa aspekterna att köpa sexuella tjänster. Medvetandekampanjerna har framtagits genom ett samarbete mellan bland annat Stockholms länsstyrelse, Hälsodepartementet, polisen och NGO:n 1000 möjligheter. Safe trip är ett exempel på en kampanj för att öka medvetenheten om trafficking i form av sexuell exploatering. Safe trip var en kampanj som riktar sig till kvinnor som löper risk eller redan är offer för trafficking i eller på väg till Sverige. Safe trip-kampanjen bestod av skyltar placerade på flygplatser, järnvägsstationer, parkeringsplatser, samt andra relevanta platser i Stockholms närområde. På skyltarna fanns en uppmaning till potentiella offer att kontakta en nationell hjälplinje, meddelandet stod på svenska, engelska, rumänska, ryska, spanska och thailändska. YouGov gjorde en undersökning för att mäta Safe trip-kampanjens inverkan och kom fram till att majoriteten av dem som uppmärksammat kampanjen var mellan 18 -34 år och 95 procent av de tillfrågade ansåg att bekämpning av trafficking är en viktig uppgift för Sverige.¹⁹

¹⁷ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s. 24-25.

¹⁸ Ibid, s.7.

¹⁹ Ibid, s. 29-30.

1.3 Material och avgränsningar

Uppsatsens övergripande ämne är human trafficking. Trafficking är ett globalt fenomen med många aspekter. Med bakgrund till detta har uppsatsen valt att avgränsas till Sverige och svenska myndigheters arbete kring trafficking på ett nationellt plan. Fokus rörande traffickingoffer är på vuxna offer eller offer generellt, inte barn specifikt då de utgör en speciell grupp av offer som kräver särskilda åtgärder. Motiveringen till att avgränsa sig till Sverige och svenska myndigheter är att Sverige genom sin ratificering av Europarådets konvention tagit på sig ett ansvar att på ett nationellt plan att motverka denna världsomspännande människorättskränkning som human trafficking innebär. Vidare har uppsatsen avgränsats till att analysera två dokument, ett från regeringen och ett från Polismyndigheten. Anledningen till att dessa två dokument specifikt har analyserats är att de tillsammans erbjuder en inblick i den representation av trafficking som problem som svenska myndigheter presenterar. Det som kommer analyseras är primärt vilken representation av trafficking som problem som de båda myndigheterna förmedlar genom dokumenten.

1.3.1 Primär- och sekundärmaterial

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Utdrag ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid är en nationell strategi från 2016, framtagen på regeringens begäran. Det övergripande målet är att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. För att uppnå detta önskar regeringen att man ska byta tillvägagångssätt, från ett reaktivt förhållningsätt till ett proaktivt förhållningsätt. För att på så sätt förhindra våld eller våldsupprepningar. Den nationella strategin är ett långsiktigt projekt som ska fortlöpa under perioden 2017-2026. Strategin inkluderar inslag av mäns våld mot kvinnor som till exempel hedersrelaterat våld, prostitution och trafficking för sexuella ändamål. Regeringen uttrycker en vilja om att samtliga samhällsinstanser som kommer i kontakt med mäns våld mot kvinnor ska bli mer framgångsrika i sitt arbete att upptäcka våldet. Två tillvägagångssätt för att stoppa mäns våld mot kvinnor är att bekämpa normer i samhället som neutraliserar våldet samt att åtgärderna

för skydd och brottsbekämpning ska skärpas.²⁰ Remissinstanser som tagit del av strategin har yttrat sig om att de önskar att strategin även inkluderade våld mot HBTQ-personer och pojkar samt män som utsätts för våld i nära relationer eller trafficking med sexuella ändamål.²¹

Regeringens strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har använts som primärmaterial i denna uppsats av flera skäl. Delvis på grund av att det är ett aktuellt dokument som på ett nationellt plan till viss mån behandlar ämnet trafficking. Följaktligen så är det en strategi framtagen av Sveriges i nuläget sittande regering och kommer från den högsta instansen för myndigheter i landet. Strategin har potentialen att ge en inblick i hur trafficking som problem representeras och presenteras från högsta instans till myndigheter. Den nationella strategins huvudfokus är inte trafficking vilket är viktigt att ha i åtanke, trafficking presenteras snarare som ett symtom på mäns våld mot kvinnor. Strategin är alltså inte en handlingsplan för att stoppa trafficking, det är heller inte det övergripande målet. Det går dock fortfarande att analysera hur trafficking representeras i en rapport framtagen på begäran av regeringen. En nationell strategi av detta slag sätter i många avseenden tonen för hur problem ska hanteras i samhället och därför är det av vikt att representationen av problemet är inkluderande och kompatibelt med problemets natur.

Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål är en lägesrapport från 2016 som är framtagen av Polismyndigheten och avhandlar år 2015. Lägesrapporten förmedlar en bild av trafficking i Sverige, detta görs i egenskap av en nationell rapportör. Rapporten har huvudsakligen framställts med hjälp av förundersökningar och domar som relaterar till traffickingbrott eller brott kopplade till det. Lägesrapporten delger vilken utbredning trafficking har i Sverige, samt hur det utvecklats från föregående år. De primära mottagarna av rapporten är regeringen, myndigheter samt polisens egna särskilda enheter. Polisen delger i rapporten att det skett en ökning i antalet anmälda traffickingbrott. Polisen har därför antagit ett speciellt inriktningsbeslut, vilket innehåller en rad målsättningar för att förbättra myndighetens förmåga att bekämpa trafficking i alla dess former. Till exempel

²⁰ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s. 109.

²¹ Ibid, s. 113.

genomför polisen en genomlysning av fall som lagts ner under 2015 samt att de tillsammans med länsstyrelsen i Stockholm har tagit fram en manual för identifiering av offer.²²

Polismyndighetens lägesrapport har nyttjas som primärmaterial i denna uppsats av flera skäl. Det är ett dokument som är aktuellt och som ger en övergripande bild av trafficking som fenomen och inte bara sexuell exploatering. Följaktligen är polisen en myndighet som är en central komponent i arbetet mot trafficking i Sverige. Trafficking är en kränkning av en individs mänskliga rättigheter men det är även ett brott. Polisen är den myndighet som har plikten samt möjligheten att utreda traffickingbrott. Det är således viktigt att myndigheten har en representation av problemet som genererar ett övergripande fokus vilket inkluderar alla former av trafficking. Polismyndigheten är en nationell myndighet vilket innebär att dess handlingar får konsekvenser på ett nationellt plan. Lägesrapporten från polisen samspelar med regeringens nationella strategi genom att de till viss del avhandlar samma ämne och att båda är inflytelserika instanser som samarbetar med varandra. Polisens rapport om trafficking fungerar också som ett komplement till den nationella strategin eftersom den avhandlar trafficking primärt. Genom att analysera både den nationella strategin från regeringen och polisens rapport så är det möjligt att skapa sig en uppfattning om hur myndigheter i Sverige arbetar mot trafficking. Genom att analysera den högsta myndighetsinstansen i kombination med en central myndighet.

Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings(GRETA) har utarbetat en rapport som berör Sveriges implementering av Europarådets Convention on Action against Trafficking in Human Beings. GRETA:s rapport har valts till att utgöra som ett sekundärmaterial i denna uppsats. Konventionen som rapporten bygger på är starkt influerad av FN:s konvention om human trafficking. Konventionen är juridiskt bindande och vilar på redan etablerade internationella instrument för att bekämpa human trafficking.²³ GRETA är en grupp som har ansvaret att monitorera och utvärdera medlemsstater som har ratificerat konventionen och deras implementering. Gruppen består av femton oberoende experter. Medlemmarna i gruppen har valts ut på grund av sina kunskaper inom områdena mänskliga rättigheter och human trafficking.²⁴ Sverige ratificerade konventionen år 2010 och den trädde

²² Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.3.

²³ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s. 5.

²⁴ *Ibid*, s. 6

i kraft senare samma år.²⁵ GRETA:s rapport om Sverige färdigställdes år 2014, efter nitton möten med svenska myndigheter.²⁶ I Gretas rapport så delges flera aspekter om Sveriges implementering av Europarådets konvention, en av de mer framträdande är hur svenska myndigheter jobbar nationellt och lokalt kring human trafficking. Rapporten inkluderar även ett segment där Sveriges regering ger sina svar till GRETA:s slutsatser och uppmaningar. Regeringens svar är dock inte en del av GRETA:s analys.²⁷

Motiveringen till att nyttja GRETA:s rapport om Sverige som sekundärmaterial är delvis på grund av att rapporten har ett tydligt fokus på mänskliga rättigheter. En annan aspekt är att Europarådet är Europas regionala människorättsorgan och det kan erbjuda en syn på svenska myndigheters arbete mot trafficking som är starkare kopplad till mänskliga rättigheter. GRETA:s rapport erbjuder också en övergripande bild över Sverige och svenska myndigheters arbete från ett utomstående perspektiv. I denna uppsats har GRETA används som ett komplement till primärmaterial vid analysen men den har primärt nyttjats i bakgrundsavsnittet där en överblick av svenska myndigheters tidigare arbete mot trafficking har gjorts.

1.3.2 Källkritik

Vid en analys av den nationella strategin så är det viktigt att inse att det är ett dokument framtaget på en regerings begäran och att det därför går att anta att det finns politiska influenser. Det framkommer till exempel tydligt att strategin och dess mål att stoppa mäns våld mot kvinnor är en del av regeringens jämställdhetspolitik. Att det finns politiska influenser är dock inte nödvändigtvis något negativt då det är en del av myndigheternas representation av trafficking som problem. En aspekt att ha i åtanke är att den nationella strategin inte primärt avhandlar trafficking utan att trafficking uttrycks som ett exempel på mäns våld mot kvinnor. Sammanhanget som trafficking omnämns i rapporten kan potentiellt påverka hur problemet representeras i regeringens strategi.

²⁵ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s.9.

²⁶ Ibid, s. 10

²⁷ Ibid, s.64-67.

Polismyndighetens lägesrapport från 2016 är ett dokument från en inflytelserik myndighet som är i korrespondens med regeringen. En annan anledning till källkritik är det faktum att rapporten bygger till stor del på förundersökningar som är gjorda av polisen själva. Rapporten är alltså framtagen med information från polisen om polisen. Att rapporten inte är producerad av en opartisk källa kan dock också vara en fördel eftersom den då har potentialen att verkligen förmedla polisens representation av trafficking som problem. Båda dokumenten erbjuder en inblick i hur deras verksamhet för att motverka trafficking bedrivs, samt ska bedrivas i framtiden. Dokumenten erbjuder dock inte andra aktörers synvinkel, varken intervjuer med traffickingoffer eller NGO:s har utförts. Detta kan innebära att den bild av trafficking som myndigheterna delger är enspårig och inte inkluderar viktiga aspekter av trafficking.

2 Teori och metod

I detta avsnitt kommer den teorin och den metod som används vid analysen av uppsatsens primärmaterial att presenteras. Sule Tomkinsons artikel om diskursens kring trafficking har brukats som teori och Bacchis approach för myndighetspolicys har nyttjats som metod. Både Tomkinson och Bacchi presenterar verktyg för en kritisk analys av myndigheters policys och agerande.

2.1 Teori

Sule Tomkinson är en professor vid Department of Political Science vid Université Laval. Hennes forskning berör bland annat migration och mänskliga rättigheter. Tomkinson har publicerat en artikel om trafficking. I artikeln problematiserar Tomkinson den dominerande diskursen kring human trafficking som tenderar att likställa trafficking med sexuell exploatering.²⁸ Den avgörande punkten för varför dagens diskurs om trafficking är mottaglig för kritik är att den bygger på stereotyper. Det finns normer kring offrens kön och ras som exkluderar offer som inte lever upp till dem.²⁹ Den nidsbild av traffickingoffer som finns idag som ligger till grunden för identifiering av offren beskriver Tomkinson som barnslig. Då bilden målar upp ett naivt och oskyldigt kvinnligt offer, vilket inte stämmer in med verkligheten.³⁰ En annan aspekt är fokuseringen på sexuell exploatering vilket resulterar i att andra former av exploatering ignoreras.³¹

Den rådande definitionen av traffickingoffer är tydlig och gör det relativt lätt att identifiera offer. I artikeln problematiseras dock detta på grund av att det kan finnas olika potentiella offer, men att det endast är de som passar in på rådande definition som får skydd och hjälp.³²

²⁸ Tomkinson, Sule, 2012, *The multiplicity of truths about human trafficking beyond "the sex slave" discourse*, CEU Political Science Journal., Vol. 7 Issue 1, s.50.

²⁹ Ibid, s.52.

³⁰ Ibid, s.59.

³¹ Ibid, s. 52.

³² Ibid, s.61.

Tomkinson presenterar också att det finns kritik mot sättet trafficking uppmärksammas och att följden med det blir att folk och i förlängningen stater slår ihop sexuell exploatering och kvinnor som migrerar. Detta stöts med policys som har som avsikt att hålla staten fri från kriminella nätverk.³³ Tomkinson kritiserar även i sin artikel den *Neo-abolitionistiska*³⁴ ståndpunkten om att sexuell exploatering och prostitution är sammansmälta. Den abolitionistiska ståndpunkten är att prostitution ses som ett problem som omfattar våld, ekonomisk ojämlikhet, diskriminering och desperation. Denna bild av prostitution och trafficking är problematisk då den dels utgår ifrån att alla kvinnor som är sexarbetare är offer även om det kan vara ett eget val och att alla offren ses som offer för trafficking. Tomkinsons ståndpunkt är att den rådande dominerande abolitionistiska diskursen om trafficking och prostitution är bristfällig då den inte speglar verkligheten.³⁵

Det är Tomkinsons kritiska ståndpunkt till den globalt dominerande diskursen om trafficking som kommer att tas vara på i uppsatsens analys. Problematiserandet av de stereotyper som finns kring offer, fokuseringen på sexuell exploatering och prostitution samt diskursen starka band till abolition.

2.2 Metod

Carol Bacchi har tagit fram modellen What's the Problem Represented to be för kritiskt granska policys, som hon refererar till som en WPR analys. Modellens premiss bygger på att någon lägger fram ett förslag för att åtgärda något som personen anser vara problematiskt, följden av detta blir att policys innehåller en underliggande representation av vad problemet är. Vid användandet av WPR analys är basen att man ska läsa policys och urskilja hur problemet är representerat samt att utsätta representationen av problemet för kritisk granskning. Bacchi modell innehåller sex stycken frågor som ska appliceras på materialet³⁶ De frågor som Bacchis approach bygger på är:

1. Vad är problemet representerat att vara i en specifik policy eller ett policy förslag?

³³ Tomkinson, 2012, s. 51.

³⁴ *Abolition är det svenska begreppet och det kommer redogöras närmare snare i uppsatsen om vad begreppet innebär.*

³⁵ Tomkinson, 2012, s. 56-57.

³⁶ Bacchi, Carol, *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*, Pearson Australia, 2009, s.1.

Syftet med den första frågan är att klargöra vad problemet utges för att vara, detta på grund av att Bacchis approach bygger på premissen att då alla policys är en problematiserande aktivitet så innehåller de underliggande problem representationer.³⁷

Det går att se policys som problematiserande aktiviteter på basis av att de framtas som åtgärd för ett specifikt problem i samhället. För att ta fram en policy för att lösa ett problem bör man först komma fram till exakt vad problemet är genom att problematisera den rådande situationen.

2. Vilka förutsättningar eller antaganden ligger till grund för problemets representation?

Den andra frågan används för att få fram till vilken bakgrund som problemet representeras, det vill säga vilken kunskap eller antaganden som tas för givet och inte ifrågasätts.³⁸

3. Hur har denna representation av problemet blivit till?

Det finns två mål med den tredje frågan, ett mål är att reflektera över de specifika icke-diskursiva delarna så som utveckling och beslutsfattande som format representationen av problemet. Det andra målet är att inse att det finns konkurrerande representationer av problemet och att utvecklingen hade kunnat se väldigt annorlunda ut.³⁹

4. Vilka aspekter problematiseras inte i problemets representation? Var är tystnaden? Kan man resonera annorlunda kring problemet?

Den fjärde frågan inleder den kritiska aspekten av approachen, vars underliggande syfte är att problematisera samt kritiskt granska problemrepresentationen. Ett sätt att göra detta är att se vilka begränsningar som representationen har.⁴⁰

5. Vilka följder får rådande representation av problemet?

Den femte frågan är en fortsättning på den kritiska granskningen av policys, denna fråga fokuserar på vilka effekter representationen av problemet har. Till exempel hur representationen påverkar en grupp samhället negativt medan andra grupper påverkas positivt eller inte alls.⁴¹

6. Hur och var har representationen av problemet producerats, disseminerad och försvarad?

Hur har den/går det att ifrågasätta, upplösa eller byta ut?

Den sjätte och sista frågan i ordningen bygger vidare på den tredje frågan och syftar till att se vilka aktörer som är mottagare av policyn i fråga och dess representation av problemet. Hur

³⁷ Bacchi, 2009, s. 2.

³⁸ Ibid, s. 4-5.

³⁹ Ibid, s.10.

⁴⁰ Ibid, s. 12.

⁴¹ Ibid, s. 15.

problemets representation har blivit den dominerande samt utmana den om den anses vara problematisk.⁴²

WPR:s syfte är att undersöka de antaganden som är den djupgående konceptuella logiken i problem representationen som finns i policys. Fokus ska ligga på att notera vilka underliggande kunskaper och antaganden som policys stödjer sig på.⁴³

Bacchis WPR analys är en metod som går att applicera på primärmaterialet som utgörs av två rapporter från svenska myndigheter. Den är även kompatibel med uppsatsens frågeställningar genom att den fokuserar på dels hur problemet representeras men också vilka aspekter som inte problematiseras. Genom att ställa de frågor som Bacchi presenterar i WPR så kan en undersökning och analys genomföras, där fokus ligger på svenska myndigheters arbete. Eftersom en stor del av myndigheternas arbeten i grunden bygger på policys samt att en vital del till att bekämpa ett problem är hur problemet framställs. Svenska myndigheters representation av trafficking som problem är avgörande för hur deras arbete med att motverka det är uppbyggt.

Bacchis WPR analys erbjuder verktyg för att kritiskt analysera myndighetsdokument och detta går att kombinera med Tomkinsons ställningstagande som bygger på en problematisering av rådande syn på trafficking. WPR lämnar utrymme för att problemets representation kan förbättras eller bytas ut. Möjligheten som ges av att metoden ger utrymme för en omstrukturering av rådande policy i kombination av möjligheten för kritik öppnar upp för att tillämpa Tomkinsons ställningstagande kring den rådande diskursen om trafficking. I kraft av Tomkinsons positionering om trafficking kan hennes ställningstagande användas tillsammans med WPR i analysen för att besvara frågeställningarna i rapporten. Bacchi och Tomkinson har utgjort två centrala byggstenar i uppsatsens analys då de frågor som WPR analysen består av har ställts till primärmaterialet för att bygga upp analysen och redogöra för regeringens och polismyndighetens representation av trafficking som problem. Tomkinsons ställningstagande mot den rådande diskursen om trafficking har fungerat som en vägvisare i problematiseringen av hur trafficking som problem representeras.

⁴² Bacchi, 2009, s.19.

⁴³ Ibid, s.2.

3 Litteraturöversikt och tidigare forskning

Artikeln *Security, Equality, and the Clash of Ideas: Sweden's Evolving Anti-Trafficking Policy* från 2012 redogör för hur anti-trafficking policys etableras både på ett internationellt plan och på ett nationellt. Artikeln presenterar två olika teorier som influerar anti-trafficking policys, en jämställdhetsteori och en teori kring securitization. Securitization är en teori som bygger på att trafficking är ett hot mot en stats suveränitet. Den bygger på åtgärder som säkrar en stats gränser och inhemska intressen, så som stärkta gränskontroller eller insatser mot organiserad brottslighet. Författarna av artikeln delger hur dessa två olika teorier kan och har influera Sverige som stats arbete och skapande av policys kring fenomenet human trafficking. I artikeln beskrivs också hur anti-trafficking policys utvecklats från och med att sexköp kriminaliserades 1999 och sedan under 2000-talet i Sverige.⁴⁴

Denna artikel är en del av det rådande forskningsläget och har nyttjats som ett tillägg i uppsatsen. Artikeln presenterar två teorier eller tankesätt som Sverige har och med största säkerhet kommer tillämpa i framtiden på policys om trafficking. Artikeln har varit användbar vid analysen då den ger en djupare inblick i vilka teorier och antaganden som ligger till grund för skapandet av de policys som myndigheterna arbetar utifrån. Det går att argumentera för att det är vid av vikt att förstå de krafter som ligger bakom skapandet av policys vid en analys av myndigheters representation av ett problem. Att förstå historien bakom kan vara en väg till en ökad förståelse om varför problemet presenteras som det gör idag.

The Tragedy of Human Trafficking: Competing Theories and European Evidence är en artikel skriven av Nadejda K. Marinova och Patrick James. Artikeln undersöker om det finns ett samband mellan legalisering av prostitution och en ökning av trafficking. Sverige tillsammans med Tyskland och Nederländerna är föremål för undersökningen. Artikeln har också studerat svensk policys för att bekämpa prostitution och trafficking. Marinova och James presenterar i sin artikel att Sverige sedan år 1999 applicerat en abolitionistisk approach på policys som

⁴⁴ Bucken-Knapp, Gregg & Karlsson Schaffer, Johan & Persson Strömbäck, Karin, *Security, Equality, and the Clash of Ideas: Sweden's Evolving Anti-Trafficking Policy*, Springer Science+Business Media B.V, 2012.

avhandlar prostitution och trafficking. En abolitionistisk approach innebär till exempel att handlingen att köpa sex anses vara en våldsaktion mot en kvinna. Abolition har präglat synen på trafficking och fått konsekvensen att prostitution och trafficking i form av sexuell exploatering likställs. Det har också gjort att trafficking med sexuella ändamål har fått en högre prioritet hos myndigheter än andra former av trafficking.⁴⁵

Marinova och James artikeln representerar en del av det tidigare forskningsläget om trafficking, artikeln representerar forskningen kring de teorier som influerat diskursen om trafficking. Artikel har dels fungerat som en väg till ytterligare förståelse kring de bakomliggande kunskaperna och antagandena som banat vägen för den rådande representationen som finns av trafficking som problem hos svenska myndigheter. Artikeln erbjuder också en djupare inblick i abolition och hur den har påverkat svenska myndigheters arbete mot trafficking. Abolition är ett begrepp som Tomkinson problematiserar i sin artikel om den rådande diskursen om trafficking. I sin artikel resonera Tomkinson primärt om effekterna av abolition. Den central anledning till att Marinova och James artikel är relevant att inkluderas i denna uppsats är för att de presenterar syftet med abolition och i kontrast till Tomkinson som har ett globalt perspektiv så avhandlar deras artikel specifikt Sverige. Artikeln har således fungerat som ett komplement till både Tomkinson och uppsatsens analys.

Abolitionist feminism as patriarchal control: Swedish understandings of prostitution and trafficking är en artikel skriven av Jay Levy och Pye Jakobsson. Artikeln berör Sveriges bild av trafficking och abolition som är en stark influens för svenska myndigheters policys som berör trafficking. Även i denna artikel granskas abolition som begrepp närmare. Artikeln genererar en kritisk vinkel på hur trafficking representerar samt den föreställning av passiva offer som finns i Sverige. Artikeln innehåller också en mer detaljerad orientering av olika policys som Sverige tagit fram om trafficking.⁴⁶

Levy och Jakobssons artikel avhandlar och utmanar ämnena trafficking, abolition och policys från en kritisk synvinkel. Det kritiska synsättet återfinns i Tomkinsons positionering mot den rådande diskursen om trafficking. Artikeln ger likt Marinova och James en bredare förståelse kring abolition. Anledningen till att begreppet abolition utgör centrum för två artiklar som

⁴⁵ Marinova, Nadejda K & James, Patrick, *The Tragedy of Human Trafficking: Competing Theories and European Evidence*, Foreign Policy Analysis, Vol. 8 Issue 3, 2012.

⁴⁶ Levy, Jay & Jakobsson, Pye, *Abolitionist feminism as patriarchal control: Swedish understandings of prostitution and trafficking*, Dialectical Anthropology, Volume 37, Issue 2, 2013.

presenteras som det tidigare forskningsläget är att begreppet dels tas upp av Tomkinson men också för att abolition har en nyckelroll i representationen av trafficking som problem.

Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out är en rapport som är skriven av International **Labour** Organization(ILO) och publicerad 2008. Texten avhandlar tvångsarbete som är en form av trafficking och innehåller statistik över traffickingoffer och så kallade framgångsrika migranter. ILO presenterar orsaker till att individer blir traffickingoffer i syfte att utnyttjas genom tvångsarbete, det rör sig om ekonomiska faktorer men även diskriminering på basis av kön eller etnicitet. Rapporten visar också på vilka faktorer som gör att det finns ett behov av tvångsarbete.⁴⁷

Rapporten från ILO om tvångsarbete skiljer sig från de övriga artiklarna som presenterats som tidigare forskning. Det är inte en artikel utan en rapport. Anledningen till att ILO:s rapport inkluderas i det tidigare forskningsläget är att den ger en detaljerad överblick av tvångsarbete. En form av trafficking som i regel inte får samma utrymme i forskningen om trafficking som exempelvis sexuell exploatering får. ILO:s rapport innehåller inte någon specifik egen positionering inom trafficking som forskningsfält utan den erbjuder statistik och information. Motivet till att använda ILO:s rapport i denna uppsats är att den tillför kunskap om en typ av trafficking som inte i regel inkluderas i representationen av trafficking som problem. Rapporten har även använts för att exemplifiera den problematik som Tomkinson pekar på, fokuseringen på trafficking med sexuella ändamål och försummandet av andra former av trafficking.

Denna uppsats positionering särskiljer sig inte markant från det övriga forskningsfältet. Uppsatsen bearbetar också ämnet trafficking och begreppet abolition från en kritisk vinkel. Det som gör denna uppsats unik i förhållande till tidigare forskning är att den på ett mer djupgående plan analyserar två specifika svenska myndigheters representation av trafficking som problem. Genom en analys av dessa två myndigheter är det potentiellt möjligt att erbjuda en egen vinkel inom fältet för forskning om trafficking, speciellt inom den svenska forskningen kring trafficking. I och med att uppsatsen inkluderar hur representationen är utformad, vilka teorier som influerat den och på vilket sätt den råddade representationen kan vara bristfällig.

⁴⁷ International **Labour** Organization, *Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out*, 2008.

4 Analys och diskussion

Uppsatsens analys har delats upp i sex underrubriker där analysen guidas av Bacchis approach för analyser av policys. Detta har gjorts primärt i syfte av att analysen ska få en tydlig struktur samt för att på ett fördelaktigt sätt nyttja uppsatsens metod. Det övergripande målet är att genom analysen och diskussionen kunna besvara frågeställningarna: Hur representeras trafficking som problem hos svenska myndigheter, finns det brister i hur trafficking framställts och på vilket sätt går det genom att använda Tomkinsons ställningstagande att problematisera myndigheters bild av trafficking?

4.1 Analys

4.1.1 Vad är problemet representerat att vara i en specifik policy eller ett policy förslag?

Uppsatsens analys kommer inledas med en identifiering av problemet.

Kontexten där Polismyndigheten presenterar sin representation av trafficking som problem är i lägesrapport, detta görs i egenskap av en nationell rapportör. Syftet med lägesrapporten är att visa på traffickings utveckling i Sverige.⁴⁸ Problemet som presenteras i polisens kartläggning samt föremålet för kartläggningen är human trafficking i Sverige. Detta framkommer tydligt i rubriken som lyder ”människohandel med sexuella ändamål och andra ändamål”. År 2015 skedde det 58 stycken anmälningar gällande trafficking för sexuella ändamål och 122 för andra former av trafficking. Statistiken som presenteras i rapporten som avhandlar antalet anmälda brott har delats upp på följande vis, trafficking med sexuella ändamål, trafficking med andra ändamål och koppleri. Statistiken som presenteras i rapporten är ett verktyg för polisen att beskriva omfattningen av trafficking som problem i Sverige.⁴⁹

⁴⁸ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.3.

⁴⁹ Ibid, s.8.

Regeringens *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* är en nationell strategi där det övergripande problemet som representeras är mäns våld mot kvinnor. Trafficking presenteras endast som en del av problematiken. Trafficking presenteras alltså inte som huvudproblemet utan mer som ett bi-problem i den nationella strategin. Trafficking är dock fortfarande ett problem som representeras i den nationella strategin. Representationen av trafficking som problem i regeringens strategi består av sexuell exploatering, det är också den formen av trafficking som ges utrymme i den nationella strategin.⁵⁰

4.1.2 Vilka förutsättningar eller antaganden ligger till grund för problemets representation?

I lägesrapporten från polisen ges mycket utrymme till trafficking med sexuella ändamål samt prostitution som har ett eget avsnitt i sektionen som avhandlar trafficking för sexuella ändamål. Det ter sig som att det finns ett underliggande antagande om att trafficking med sexuella ändamål och prostitution är en del av samma problem, i och med att polisen i sin representation av trafficking som problem ger mycket utrymme till prostitution. Detta går att se i samband med att polisen redogör för trafficking med sexuella ändamåls utveckling i Sverige. Polisen uppger framförallt information om prostitution, exempelvis hur den verksamheten har utvecklats från att ske på hotell till andrahandslägenheter. Det framkommer inte hur andra former av sexuell exploatering har utvecklats.⁵¹

Antagandet om prostitutions starka koppling till trafficking i form av sexuell exploatering återfinns även i regeringens nationella strategi. Regeringens syfte med strategin är att kvinnor i alla åldrar i samma utsträckning som pojkar och män ha tillgång till kroppslig integritet. Tanken är att strategin ska bistå regeringen i att stoppa mäns våld mot kvinnor, vilket är ett delmål i regeringens jämställdhetspolitik.⁵² Regeringen redogör i rapporten för att strategin inkluderar prostitution och trafficking med sexuella ändamål, tillsammans med exponering av kvinnokroppen i medier i syfte att sprida en bild av att kvinnor är underordnade. Regeringen

⁵⁰ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s. 109.

⁵¹ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.15.

⁵² En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s. 109.

uppges också att det är viktigt i sammanhanget att uppmärksamma att våld och hot om våld kan förekomma i alla former av trafficking och att kvinnor tillika kan vara utsatta för andra typer av trafficking än sexuell exploatering.⁵³

Ett exempel på när Polismyndigheten kombinerar trafficking för sexuella ändamål med prostitution är när de redogör de redan etablerade resurserna för att bedriva ett effektivt polisarbete mot trafficking. Resurserna består bland annat av utbildning. Polismyndigheten erbjuder sedan 2010 en utbildning om hur människohandel kan uppdagas och utredas. Det finns en projektsida med information om förebyggande åtgärder samt bekämpning av trafficking i form av sexuell exploatering och prostitution. Sidans syfte är att etablera en nationell standard inom polisen om hur trafficking ska förebyggas, upptäckas och utredas.⁵⁴

Den klara fokusering på prostitution och trafficking med sexuella ändamål som ryms inom både polisens och regeringens representation av det aktuella problemet är något som har mottagit kritik. Vid framtagandet av regeringens nationella strategi så yttrade sig remissinstanser om att de önskade att strategin skulle inkludera andra former av trafficking än bara sexuell exploatering. Remissinstanserna välkommande dock att strategin skulle inkludera prostitution.⁵⁵ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA) har i sin rapport om Sveriges implementering av Europarådets konvention om trafficking problematiserat den starka kopplingen som finns mellan prostitution och trafficking. GRETA belyser också det fokus Sverige har på att bekämpa trafficking för sexuella ändamål samt prostitution och ser detta som problematiskt eftersom de menar på att bekämpningen av trafficking bör inkludera alla former av exploatering.⁵⁶

Det är dock viktigt att pointera att GRETA:s kritik berör tidigare policys och inte de dokument som denna uppsats analyserar. Det finns trots detta en poäng att delge GRETA:s problematisering av Sveriges fokus på sexuell exploatering och prostitution. Delvis på grund av att problematiken återfinns i både lägesrapporten och den nationella strategin, men också

⁵³ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10 (Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s.114.

⁵⁴ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.50.

⁵⁵ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10 (Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s.114.

⁵⁶ Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014, s.7.

för att den exemplifierar de underliggande antaganden som finns till grund för representationen av trafficking som problem.

Det antagande om trafficking och prostitution som genomsyrar respektive rapport går att förklara genom att titta på vilka föreställningar om trafficking som har dominerat svenska myndigheter. Sedan år 1999 då sexköp kriminaliserades i Sverige har det florerat en feministiskt influerad uppfattning om att ojämlikhet mellan könen leder till mäns våld mot kvinnor. Detta har påverkat de myndighetspolicys som framtagits om trafficking och prostitution.⁵⁷ Internationellt finns det en uppfattning om att förespråkare om trafficking ofta utgår från jämställdhet mellan könen och sammanför dem med redan etablerade normer inom mänskliga rättigheter.⁵⁸ Sverige har applicerat en abolitionistisk approach på policyer som rör trafficking. Handlingen att köpa sex tolkas som en form av våld mot kvinnor.⁵⁹ Den abolitionistiska tanken om att stoppa sexköp har infiltrerat diskursen om trafficking och har såldes lett till att prostitution och trafficking för sexuella ändamål i mångt och mycket smält samman till ett problem för myndigheter.⁶⁰

Förutom antagandet om prostitution och trafficking finns det ett annat antagande som omsluter myndigheternas representation av trafficking som problem, vilket är föreställningen om traffickingoffer som kvinnor. Regeringen presenterar sin representation av trafficking som problem inom ramen för en nationell strategi vars övergripande mål är att stoppa mäns våld mot kvinnor.⁶¹ I strategin finns en fokusering på kvinnliga offer, till exempel när strategin yttrar sig om nationella metodstödteamet för prostitution och människohandel som opererar från länsstyrelsen i Stockholm. Regeringen uttrycker att den myndigheten måste stärkas för att majoriteten av de kvinnor som utsätts för prostitution eller trafficking för sexuella ändamål är i behov av hjälp och stöd. I den nationella strategin framkommer det att regeringen är medveten att även pojkar, män samt icke-binära personer faller offer för trafficking och prostitution. Det framkommer dock inte någon önskan om att insatser för att hjälpa dessa

⁵⁷ Bucken-Knapp, & Karlsson Schaffer, & Persson Strömbäck, 2012, s.168.

⁵⁸ Ibid, s.171.

⁵⁹ Marinova, & James, 2012, s. 238.

⁶⁰ Levy, & Jakobsson, 2013.

⁶¹ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor)s. 109.

grupper av offer ska stärkas eller utökas.⁶² Regeringen uttrycker en medvetenhet om att det finns manliga offer men riktar ändå sina insatser mot endast kvinnliga offer.

Att det finns antaganden eller föreställningar om traffickingoffer som kvinnliga är en global företeelse. Vilket Tomkinson har visat på sin problematisering av den rådande diskursen om trafficking som bygger på stereotyper i form av kön och ras. Stereotyperna i kombination med fokuseringen på sexuell exploatering generera en mall för ett offer som inte passar alla individer som faller offer för trafficking.⁶³

4.1.3 Hur har denna representation av problemet blivit till?

För att besvara denna fråga måste man först redogöra för vilka beslut som lett fram till att representationen blivit möjlig. Det görs också en återkoppling till abolition som varit den dominerande influensen i svenska myndigheters arbete rörande trafficking. När det gäller den mer analytiska delen av frågan som rör eventuella konkurrerande representationer så blir analysen mer spekulativ då det inte går att fastslå med säkerhet att andra representationer av trafficking hade uppnått annorlunda resultat. Det går heller inte att referera till primärmaterialen för att besvara den delen eftersom de bygger på den rådande representationen av trafficking.

Sverige har som tidigare nämnt i analysen influerats samt applicerat en abolitionistisk approach på policys som berör trafficking. Abolition har påverkat och påverkar än idag myndigheters arbete med samt representation av trafficking.⁶⁴ Polismyndigheten har producerat lägesrapporten som i sin tur innehåller polisens representation av trafficking som problem i på uppdrag givet av regeringen. I samband med Kvinnofridsproportionen 1997/1998:55 gavs polisen uppdraget att vara en nationell rapportör för frågor rörande trafficking av kvinnor i Sverige. Polisen är fortfarande en nationell rapportör för frågor som rör trafficking.⁶⁵ Den nationella strategin är framtagen på den nuvarande regeringens begäran och har som syfte att bekämpa mäns våld mot kvinnor, vilket är en del av regeringens

⁶² En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), 134.

⁶³ Tomkinson, 2012, s.52.

⁶⁴ Marinova & James, 2012, s. 238.

⁶⁵ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.43.

jämställdhetspolitiska mål. Det går följaktligen att sammanfatta att de icke- diskursiva aspekterna och besluten som lett fram till rådande representationer av trafficking kommer från dåvarande samt nuvarande regeringar.⁶⁶

Abolition tillsammans med jämställdhetsfrågor har som sagt dominerat hur svenska myndigheter tar sig an trafficking. Det finns dock en annan teori som också influerat Sverige tillsammans med EU i hur man ska hantera trafficking, den teorin refereras till som securitization approach. Securitization bygger på att trafficking ses som ett hot mot en stats suveränitet. Skärpta gränskontroller, kriminalisering av trafficking, deportering och polisiära insatser mot internationell organiserad brottslighet är åtaganden som inspirerats av securitization.⁶⁷ Det är omöjligt att säga hur svenska myndigheters representation av trafficking hade sett ut om securitization hade varit den dominerade approachen som tillämpades, men det går dock att presentera den som en konkurrerande teori.

4.1.4 Vilka aspekter problematiseras inte i problemets representation? Var är tystnaden? Kan man resonera annorlunda kring problemet?

I regeringens nationella strategi så omnämns det att det finns andra former av trafficking är sexuell exploatering och att det i samband med dessa kan förekomma våld eller hot om våld. I strategin så för man inte diskussionen kring andra former av trafficking vidare. Andra former av exploatering problematiseras inte i regeringens representation av trafficking som problem. Det finns inget resonemang kring att etablera en strategi som inkludera samtliga typer av trafficking.⁶⁸ Detta återfinns även i regeringens yrkan på en stärkning av det nationella metodstödteamet. Då strategin delger att även icke-binära personer, pojkar och män kan falla offer för trafficking i syfte att utnyttjas sexuellt. Regeringen inkluderar dock inte dessa potentiella offer i de skärpta hjälpinsatserna.⁶⁹ I den nationella strategin uttrycker regeringen

⁶⁶ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor, s.109.

⁶⁷ Bucken-Knapp & Karlsson Schaffer & Persson Strömbäck, 2012,s. 170.

⁶⁸ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor)s.114.

⁶⁹ Ibid, s.134.

en vetenskap om att det finns andra former av trafficking än sexuell exploatering samt att offer kan ha ett annat kön än kvinnligt. De tystar följaktligen inte ner de aspekterna av trafficking men regeringen har inte heller valt att inkludera dem i deras representation.

Att regeringen inte problematiserar eller inkluderar andra former av trafficking i sin representation av trafficking som problem är något som Polismyndigheten har uppmärksammat. Polismyndigheten yrkar i sin rapport på regeringen snarast borde etablera en handlingsplan för andra typer av trafficking. Polisen anser att detta skulle bidra till att problemet fick ett större fokus, att fler större aktörer blev inblandade samt att det skulle bidra positivt till bekämpningen av trafficking.⁷⁰ Polisen uttrycker en medvetenhet om att andra former av trafficking förekommer i Sverige och att dessa försummas av den rådande representationen av trafficking som problem, samtidigt som polisen själva bidrar till detta. Tonen för polisen rapport sätts redan i rubriken *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*. Trafficking med sexuella ändamål är den enda formen av exploatering som omnämns med namn. Ser man på innehållsförteckningen av Polismyndighetens rapport går det att se att trafficking med andra ändamål och trafficking med sexuella ändamål kontinuerligt separeras, samtidigt som de former av trafficking som inte är sexuell exploatering klumpas ihop.⁷¹ Ett konkret exempel där Polisen exkluderar andra former av exploatering är ett intranät med syftet att förebygga och bekämpa prostitution och trafficking för sexuella ändamål. Intranätet är en informationssida och målet är att den ska agera som en nationell standard för myndigheten över hur brottet ska upptäckas, utredas och förebyggas.⁷²

Polismyndigheten har inkluderat andra former av trafficking i sin representation av problemet och problematiserar dels andra former av exploatering samt att de blir förbisedda. Polisen har dock inte samma fokus på alla former av trafficking och det resulterar i att de andra formerna tystas ned något samt att polisen representation av trafficking som problem blir begränsad. I lägesrapporten så nämner polisen att förutom sexuell exploatering och tvångsarbete så är också avlägsnande av organ samt att exploatera en individ för krigstjänst olagligt enligt svensk lag.⁷³ Polisen beskriver vad exploatering av en individ för krigstjänst

⁷⁰ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.59.

⁷¹ Ibid, s.5.

⁷² Ibid, s.50.

⁷³ Ibid, s 23.

innebär,⁷⁴ men i stycket där de avhandlar förslag på åtgärder för andra typer av trafficking så inkluderas varken specifikt krigstjänst eller avlägsnande av organ. Den typen av trafficking som får fokus primärt då är tvångsarbete.⁷⁵ Polisen har alltså en bredare representation av trafficking som problem men även om till exempel avlägsnade av organ omnämns så får den formen av trafficking inte samma utrymme. Det går att se det som att detta resulterar i att sexuell exploatering har högsta prioritet och att de andra formerna av trafficking i olika grad tystas ned.

4.1.5 Vilka följder får rådande representation av problemet?

Att analysera vilka effekter eller följder som regeringens respektive Polismyndighetens representation av trafficking som problem får är svårt. Det är nya dokument som inte genererat några reella mätbara följder. Det är lätt att analysen blir spekulativ. Det man däremot kan analysera är vilka effekter myndigheterna själva förutser.

Regeringens egna önskade effekter av den nationella strategin är att en bekämpning av trafficking för sexuella ändamål anses bidra till den önskade effekten av den nationella strategin, att stoppa mäns våld mot kvinnor.⁷⁶ Ett annat mål samt önskad effekt av strategin är att kvinnor ska ha rätten till samma kroppslig integritet som män har i det svenska samhället.⁷⁷

Regeringen uttrycker i den nationella strategin en vetskap om att andra former av trafficking förekommer i Sverige samt att dessa också kan innehålla våld eller hot om våld. Regeringen har dock inte valt att inkludera dessa former av trafficking i sin representation av problemet. Genom att inte inkludera andra typer av exploatering exempelvis tvångsarbete kan det leda till att effekten av strategin blir att våldet mot kvinnor fortgår inom ramen för tvångsarbete. I International Labour Organizations(ILO:s) rapport om tvångsarbete delger man att majoriteten av de individer som faller offer för tvångsarbete är kvinnor, detta går att koppla

⁷⁴ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.28.

⁷⁵ Ibid, s.59.

⁷⁶ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s. 109.

⁷⁷ Ibid, 113.

samma med att kvinnor också tenderar att ha det svårare att emigrera till ett nytt land.⁷⁸ Kopplingen mellan migration och trafficking är något som även Tomkinson problematiserar då det finns ett antagande om att trafficking offer är passiva, naiva och oskyldiga. Detta är egenskaper som varken alla kvinnliga offer eller offer generellt kan beskrivas som. Detta kan leda till att offer inte får den assistans de behöver, exempelvis när myndigheter ska avgöra om individer är illegala emigranter eller traffickingoffer.⁷⁹

Polismyndighetens lägesrapport om trafficking i Sverige har som syfte att delge polisen bild av den rådande trafficking-situationen i landet och informationen anses vara användbar för bland annat myndigheter och allmänheten. Polisen har som redan nämnt etablerat inkluderat alla former av trafficking i sin representation av trafficking som problem.⁸⁰ Polisen delger dock i sin rapport att effekten av den rådande situationen för arbetet mot trafficking resulterar i att en kartläggning om omfattningen av trafficking med andra ändamål än sexuella blir svår att genomföra. En bristande kunskap från allmänheten om andra former av exploatering presenteras som en av anledningarna eftersom det resulterar i färre anmälningar i kombination med att brotten i regel är svåra att upptäcka. Detta gäller i synnerhet tvångsarbete.⁸¹

Att den rådande representationen i Sverige får effekten av att tvångsarbete som form av exploatering inte uppmärksammas på grund av bristande kunskap är inte unikt. Individer som faller offer för trafficking i form av tvångsarbete tenderar att vara individer som redan är väldigt utsatta. Individerna har redan stora svårigheter att emigrera till ett annat land på laglig väg och har ofta en negativ särställning både på ett socialt samt ekonomiskt plan. Detta försätter dem i en situation där risken att råka ut för trafficking är hög.⁸² I en av ILO:s rapporter kan man se en direkt effekt av att tvångsarbete som form av trafficking inte uppmärksammas i samma grad som sexuell exploatering. I rapporten presenteras statistik över hur individer har undkommit tvångsarbete och den visar att endast 22 procent av tvångsarbetarna undkom trafficking med hjälp av statliga myndigheter och att offer för

⁷⁸ International **Labour** Organization, *Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out*, 2008, s.14.

⁷⁹ *Ibid*, s.59.

⁸⁰ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.3.

⁸¹ *Ibid*, s.25.

⁸² International **Labour** Organization, *Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out*, 2008, s.11.

tvångsarbete i regel hade väldigt liten kontakt med statliga myndigheter. Statistiken visar också på att de räder utförda av polisen som gjordes primärt rörde sexuell exploatering.⁸³

4.1.6 Hur och var har representationen av problemet producerats, disseminerad och försvarad? Hur har den/går det att ifrågasätta, upplösa eller byta ut?

Polismyndighetens representation av trafficking som problem återfinns i deras lägesrapport. I den uppger man att de primära mottagarna för rapporten är regeringen, polisens egna särskilda enheter och myndigheter. Allmänheten och frivilligorganisationer anges också vara mottagare som kan dra nytta av informationen rapporten bistår med⁸⁴. Den nationella strategin från regeringen har ingen specifik mottagare av rapporten utan den vänder sig till samtliga myndigheter som berörs av frågan mäns våld mot kvinnor.⁸⁵ Den nationella strategin har granskats av remissinstanser som har kommit med kritik och önskade tillägg som regeringens sedan har besvarat. En kritik som flera remissinstanser påpekat är att även män, pojkar och HBTQ-personer borde inkluderas i strategin för att även dessa löper risk att bli offer för våld eller trafficking i form av sexuell exploatering. Regeringen försvarar sin position med att hänvisa till att våld och förtyck inkluderas i strategin oberoende om det är en man eller kvinna som utövar det.⁸⁶

Regeringens representation av trafficking går att se som problematisk och att det följaktligen kan finnas skäl att byta ut den genom att tillämpa Tomkinsons tankar. Tomkinson problematiserar den rådande bilden på trafficking som dominerar globalt samt i Sverige. Den rådande representationen av trafficking tenderar enligt Tomkinson att likställa trafficking med sexuell exploatering.⁸⁷ Tomkinson hävdar att det finns skäl att kritisera statens fokus på sexuell exploatering samt hur den uppmärksammas då det riskerar att leda till att andra former

⁸³ International **Labour** Organization, *Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out*, 2008, s.34.

⁸⁴ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.3.

⁸⁵ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor), s. 109.

⁸⁶ Ibid, s. 113.

⁸⁷ Tomkinson, 2012, s.50.

av trafficking förbises.⁸⁸ Det går också att problematisera regeringens representation genom att titta på vilken grupp som är målet för strategin, vilket är kvinnliga offer genom att se till de normer som Tomkinson anser dominerar bilden av ett offer. Normerna kring trafficking offer domineras av kön samt ras stereotyper och det är stereotyper som regeringen i sin strategi implementerar genom att bara inkludera kvinnor och sexuell exploatering.⁸⁹ Även Polismyndigheten har i sin rapport riktat kritik i form av en uppmaning mot regeringens representation av trafficking som problem. Uppmaningen riktar sig dock inte specifikt till den nationella strategin. I sin uppmaning till regeringen vill polisen att en handlingsplan som inkluderar alla former av trafficking ska göras, detta för att problemet ska uppmärksammas ytterligare samt involvera större aktörer.⁹⁰

Polismyndighetens representation av trafficking som problem inkluderar alla typer av exploatering och polisen visar också upp en medvetenhet kring problematiken med den rådande bilden av trafficking. Delvis genom sin uppmaning till regeringen men också genom sin önskan om en könsuppdelad statistik. Polisen motiverar en könsuppdelad statistik genom att yrka på att det skulle generera en mer jämställd analys av offer för trafficking i Sverige. Detta skulle resultera i att belysa jämställdhetsproblem samt att myndigheter lättare skulle kunna bistå offer med assistans.⁹¹ I och med att polisen i sin rapport representerar en mer inkluderande bild av vad trafficking är samt att det finns exempel på insikt i problematiken finns möjligen inte samma behov att ersätta representationen. Det finns dock skäl till att ifrågasätta Polismyndighetens egen representation av trafficking. Exempelvis den kontinuerliga separeringen av trafficking med sexuella ändamål och trafficking med andra ändamål. Separeringen samt sammansmältningen av de övriga formerna av trafficking under benämningen andra ändamål genererar en bild av att sexuell exploatering prioriteras högre.⁹² För att exemplifiera hur sexuell exploatering får en högre prioritet gå det att se vilket utrymme de olika formerna av trafficking får. I lägesrapporten får trafficking med sexuella ändamål tillsammans med prostitution totalt ett utrymme på tolv sidor. Detta går att ställa i kontrast med tvångsarbete som får ett utrymme på 7 sidor.⁹³

⁸⁸ Tomkinson, 2012, s. 51.

⁸⁹ Ibid, s. 52.

⁹⁰ Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016, s.59.

⁹¹ Ibid, s.54.

⁹² Ibid, s.5.

⁹³ Ibid, s.5.

Ytterligare ett sätt att exemplifiera detta är att se på rapportens titel Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål. Trafficking med sexuella ändamål är den enda formen av trafficking som namnges, övriga former kategoriseras som *med andra ändamål*. Det går att argumentera för att det bara är en titel som inte representerar hela rapporten. En titel sätter dock tonen för en rapport och bör inte avfärdas som oväsentlig. Titeln kan ses som en symbol för representationen av trafficking som polisen presenteras i rapporten. Att ifrågasätta polisens representation går att motiveras genom Tomkinson som ger utrymme för kritik av myndigheter och policys som förmedlar en bild av trafficking där fenomenet kopplas ihop med enbart sexuell exploatering. Tomkinson menar på att allmänhetens bild av trafficking och myndigheters bild av trafficking påverkar varandra och är en uppfattning felaktig så riskerar det att leda till att båda parter bild blir felaktig.⁹⁴

4.2 Diskussion

Hur trafficking som problem representeras hos regeringen och Polismyndigheten och på vilket sätt det går att problematisera representationen genom att använda Tomkinsons perspektiv är de frågeställningar som har diskuterats. Innan diskussionen inleds ter sig väsentligt att först klargöra att regeringen och polismyndigheten har två olika kontexter där trafficking som problem representeras. Polisen representerar problemet i en rapport som är vigd åt ämnet medan regeringens representerar problemet i en nationell strategi där trafficking symboliserar ett av många problem. Detta kan ha påverkat hur respektive myndighets representation av trafficking upplevs.

Efter att ha analyserat den nationella strategin och lägesrapporten går det att argumentera för att regeringens representation av trafficking som problem endast inkluderar en typ av trafficking och att det finns brister i representationen. Polismyndighetens representation av trafficking som problem inkluderar alla former av trafficking men även den representationen är bristfällig då de inte viger tid åt exempelvis avlägsnande av organ som också är en form av trafficking. I Båda fallen återfinns sexuell exploatering och prostitution som huvudfokus och

⁹⁴ Tomkinson, 2012, s. 51.

till exempel tvångsarbete får inte samma utrymme i den rådande representationen av trafficking som problem.

Antagandet om att prostitution och trafficking för sexuella ändamål hör ihop är som nämnt ovan genomgående för båda myndigheterna. Det ger intrycket av att de är av uppfattningen att genom att bekämpa prostitution så kommer även trafficking i form av sexuell exploatering att upphöra. Detta är nödvändigtvis inte sant då all prostitution inte är trafficking med sexuella ändamål och all trafficking med sexuella ändamål är inte prostitution. Det är i frågan om trafficking i form av sexuell exploatering och prostitution som influenserna av abolition blir extra påtaglig. Det går även att se på det fokus som trafficking för sexuella ändamål får i kontrast till andra former av trafficking. Regeringen är det tydligaste exemplet på detta, då de låtit sexuell exploatering ensamt inkluderas i den nationella strategin för att stoppa mäns våld mot kvinnor. Det leder till att regeringens representation av trafficking som problem enbart problematiserar sexuell exploatering. Detta är problematiskt eftersom det dels förekommer andra typer av trafficking i Sverige och delvis för att det även där kan förekomma våld eller hot om våld. Dessa faktorer är också något som regeringen är medveten om, men inte valt att inkludera i strategin. Den potentiella problematiken med regeringens representation är att den genom att exkludera andra former av trafficking riskerar att resultera i att representationen av trafficking blir inkorrekt, samt att våldet mot kvinnor fortgår ouppmärksammat.

Fokuseringen och den positiva särställning som trafficking med sexuella ändamål får som återfinns hos polisen och regeringen går att problematisera genom Tomkinsons. Tomkinson belyser och kritiserar den rådande bilden av trafficking där trafficking likställs med sexuell exploatering och kvinnliga offer. Det går att argumentera för att polisen har kommit närmare att bryta den rådande trenden kring trafficking. Detta på grund av att polisen till skillnad från regeringen har inkluderat samtliga typer av trafficking i sin representation och att de uttrycker sin medvetenhet om att andra former av trafficking så som exempelvis tvångsarbete försummas. Polismyndighetens representation av trafficking undkommer dock inte kritik då de även viger stort utrymme till prostitution, samt det fokus trafficking i form av sexuell exploatering har genom hela rapporten. Detta går att se som problematiskt och understöds även av Tomkinsons kritik mot likställandet av trafficking och sexuell exploatering.

Polisen har som tidigare nämnt uttryckt en medvetenhet om problematiken med hur trafficking idag representeras. De har även presenterat en önskan om könsuppdelad statistik

för att motverka jämställdhetsproblem. Detta är något som skulle kunna gynna hur trafficking ses av myndigheter. Till exempel när regeringen i den nationella strategin erkänner att även män utsätts för sexuell exploatering utan att inkludera dem i insatserna för att stärka stödet för offer för sexuell exploatering. Det är möjligt att en ökad kunskap om vem individen som utgör ett traffickingoffer är skulle leda till att samtliga offer fick tillgång till hjälp, eftersom det kanske skulle kunna motverka de stereotyper som finns idag kring trafficking offer, som Tomkinson presenterar i sin artikel. Det är dock viktigt att ha i åtanke att regeringens nationella strategi har som syfte att stoppa mäns våld mot kvinnor och det kan vara en anledning till att män inte inkluderas. Det lämnar dock en stark vilja om att regeringen ska lyssna på Polismyndighetens vädjan om en separat handlingsplan för trafficking.

Ett sätt att exemplifiera problematiken med representationen av trafficking som finns är tvångsarbete. Den generella fokusen och i synnerhet regeringens fokus på trafficking med sexuella ändamål kan leda till att representationen av trafficking i Sverige försummar exempelvis tvångsarbete. Tvångsarbete passar inte in i den rådande dominerande uppfattningen om vad trafficking innebär som beskrivs av Tomkinson. Tvångsarbete är inte sexuell exploatering men det är likväl exploatering av individer och det kategoriseras som trafficking i Europarådets konvention samt i svensk lag. Det går alltså att argumentera för att tvångsarbete inkluderas i representationen från Europarådet men inte i regeringens representation. Vilket i sin tur skulle kunna leda till att regeringens och i vis mån Polismyndighetens representation av trafficking som problem inte överensstämmer med varken Europarådets konvention eller verkligheten.

5 Sammanfattning

Analysen i denna uppsats utfördes genom att tillämpa Bacchis WPR analys för granskning av policys. Bacchis metod bygger på premissen att policys blir till för att åtgärda ett problem, vilket leder till att det finns en underliggande representation av vad problemet är. I denna uppsats är det trafficking som representeras som problem. Problematiseringen av hur representationen av trafficking som problem genomfördes med stöd av Tomkinsons kritiska perspektiv av den rådande diskursen kring trafficking.

Det står klart att regeringens och Polismyndighetens representation av trafficking i respektive rapport är influerat av abolition då det finns ett fokus på att bekämpa inte bara trafficking utan också prostitution. Regeringens representation av trafficking är den som ter sig vara mest bristfällig då den exkluderar andra former av trafficking än sexuell exploatering.

Representationen har också brister i att den inte inkluderar offer av det manliga könet i den nationella strategin. Även om strategin syfte är att stoppa mäns våld mot kvinnor så går den att se som ett exempel på regeringens representation av trafficking som problem. Särskilt när manliga offer inte inkluderas i de hjälpinsatser som enligt strategin ska stärkas.

Polismyndighetens representation av trafficking ligger närmare verkligheten än regeringens. Detta för att myndigheten inkluderar alla former av trafficking i sin lägesrapport samt att den get uttryck för en medvetenhet om problem kring traffickings representation. Polisens representation har dock även den brister dels när det kommer till fokuseringen på prostitution samt den särställning trafficking med sexuella ändamål får i rapporten.

Det går att problematiserar svenska myndigheters syn på trafficking genom att använda Tomkinsons perspektiv. Respektive myndighet har inslag som både bekräftar och styrker de normer och stereotyper som Tomkinson presenterar. I synnerhet regeringen som endast fokuserar på kvinnliga offer, vilket överens stämmer med de stereotyper i form av kön och ras som genomsyrar uppfattningen om trafficking. Myndigheternas fokus på prostitution och trafficking i form av sexuell exploatering är också något som går att problematisera genom Tomkinson. Då det reflekterar den globalt dominerande bilden av att trafficking är detsamma som sexuell exploatering. Att likställa sexuell exploatering och trafficking är problematiskt på

samma sätt som stereotyper är problematiskt. Eftersom effekten av det kan bli att andra former av trafficking försummas eller att offer som inte överensstämmer med mallen inte får den assistans de behöver. Det är därför svenska myndigheter så som polisens och regeringens representation av trafficking som problem blir av så stor vikt. Representationen av trafficking bör vara i samklang med verkligheten för att fenomenet tillika brottet ska kunna bekämpas på ett fördelaktigt sätt och att det inte fortgår obehindrat. Myndigheterna har ett ansvar att motverka de normer som finns kring trafficking för att alla individer som faller offer ska ha tillgång till hjälp oavsett kön, ras, etnicitet, ekonomisk situation eller sexuell läggning.

Referenser

Bacchi, Carol, *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*, Pearson Australia, 2009.

Bucken-Knapp, Gregg & Karlsson Schaffer, Johan & Persson Strömbäck, Karin, *Security, Equality, and the Clash of Ideas: Sweden's Evolving Anti-Trafficking Policy*, Springer Science+Business Media B.V, 2012.

Council of Europe, *Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings*, 16 May 2005, CETS 197.

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor Utdrag (kapitel 5, sid 109-155) ur Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid Skr. 2016/17:10(Regeringens arbetsplan mot våld mot kvinnor.

Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Sweden*, 2014.

International **Labour** Organization, *Forced Labour & Trafficking in Europe: How People are Trapped in, Live Through & Come Out*, 2008.

Levy, Jay & Jakobsson, Pye, *Abolitionist feminism as patriarchal control: Swedish understandings of prostitution and trafficking*, *Dialectical Anthropology*, Volume 37, Issue 2, 2013.

Margaret, Malloch, & Paul, Rigby, *Human Trafficking: The Complexities of Exploitation*, Edinburgh University Press, 2016.

Marinova, Nadejda K & James, Patrick, *The Tragedy of Human Trafficking: Competing Theories and European Evidence*, *Foreign Policy Analysis*, Vol. 8 Issue 3, 2012.

Polismyndigheten, *Lägesrapport 17-Människohandel med sexuella och andra ändamål*, 2016.

Rezaeian, Mohsen, *The emerging epidemiology of human trafficking and modern slavery*, Rafsanjan University of Medical Sciences, *Middel East journal of business*, volume 11, issue 3, 2016.

Tomkinson, Sule, 2012, *The multiplicity of truths about human trafficking beyond "the sex slave" discourse*, *CEU Political Science Journal.*, Vol. 7 Issue 1.